

ivn
Oss

**natuur
educatie**

**Jaarplan 2021
IVN afd. Oss**

ivn natuur
educatie
Oss

Inhoud

Voorwoord.....	3
1 Doelstelling jaarplan	4
2 Activiteiten IVN afd. Oss.....	5
2.1 landelijke thema's	5
2.1.1 Natuur en recreatie	5
2.1.2 Duurzaamheid	7
2.1.3 Natuur in de Buurt	12
2.1.4 Kind & Natuur	15
2.1.5 Jongeren	17
2.2 Flora en fauna	19
2.2.1 Vegetatie	19
2.2.2 Vlinder, Libellen en Insecten	21
2.2.3 Vogels	22
2.2.4 Natuurfoto	24
3 Bestuur IVN afd. Oss	25
3.1 Missie en speerpunten	25
3.2 Interne samenwerking en sturing	27
3.3 Planning 2021	28
3.4 Financiën	29
4 Samenwerking met partners	30
4.1 IVN Nederland/IVN Brabant	30
4.2 IVN Regio	31
4.3 Stichting Landschapsbeheer Oss	33

Voorwoord

Dit is de eerste maal dat we één jaarplan opstellen voor de IVN, afdeling Oss. Een jaarplan is een prima middel om de verwachtingen binnen IVN en met onze partners te delen om onze missie te realiseren.

Het jaarplan biedt ook een catalogus voor onze leden om te participeren in alle mogelijkheden die het IVN te bieden heeft. Wil je gidsen, inventariseren, foto's maken, wandelen? Het jaarplan biedt een breed scala aan mogelijkheden vanuit verschillende invalshoeken.

Terwijl we dit jaarplan maken liggen de activiteiten van het IVN nagenoeg stil en de toekomstige ontwikkelingen rondom Corona zijn onzeker. Echter juist nu is er behoefte aan positief perspectief. We hopen dat het jaarplan daaraan een bijdrage kan leveren. Dit neemt niet weg dat alle activiteiten onder voorbehoud van de covid-ontwikkelingen zijn opgenomen. Voor een update zie de website.

De opzet van het jaarplan sluit aan bij de landelijke én specifieke Osse thema's op basis van de ervaring van de afgelopen jaren. Het is de bedoeling dat we in het kader van één IVN de landelijke, provinciale, regionale en lokale organisaties elkaar beter benutten. Het is dus van belang om bij de planontwikkeling en uitvoering maximaal aan te sluiten bij de landelijke jaarplansystematiek zonder natuurlijk afbreuk te doen aan onze eigenheid. IVN Brabant heeft in het jaarplan aangegeven op welke wijze zij ons kunnen ondersteunen (dank hier voor). Het Algemeen Bestuur heeft het plan vastgesteld en zal aan de orde komen in de Algemene Ledenvergadering .

Geert Versteijlen
Voorzitter

1 Doelstelling jaarplan

Het jaarplan richt zich op de eigen natuurbeleving van de leden. Met gemotiveerde en betrokken leden (gidsen!) wordt het 'publiek' en de instanties nog beter bediend. De vereniging stelt zich ten doel binnen haar werkgebied voor haar leden:

- a. Activiteiten te ondernemen op het gebied van natuurbeleving, natuureducatie (intern en extern) duurzaamheid en natuurbeheer;
- b. Te bevorderen dat overheidsbestuurders gemotiveerd kunnen opkomen voor behoud en verbetering van de kwaliteit van de natuur en een duurzame leefomgeving;
- c. Daadwerkelijk mee te werken aan de bescherming van de natuur, het landschap en een duurzame leefomgeving op lokaal, regionaal en landelijk niveau inclusief het voeren van procedures en/of het indienen van bezwaarschriften tegen overheden;
- d. Verenigingen, stichtingen of anderen die werkzaam zijn op het gebied van natuur- en landschapsbescherming of duurzaamheid te adviseren, te ondersteunen of ermee samen te werken, alles in de ruimste zin, daaronder begrepen. Alle handelingen en activiteiten welke met het vorenstaande direct of indirect enig verband houden, die aan het doel bevorderlijk kunnen zijn.

De vereniging tracht haar doel voor haar leden onder meer te verwezenlijken door:

1. Het organiseren van activiteiten voor haar leden op het gebied van natuurbeleving, natuureducatie, duurzaamheid en natuurbeheer, waardoor en waarmee de bevolking en werkgebied worden bereiken
2. Het op positieve wijze beïnvloeden van het beleid en de activiteiten van overheden binnen het werkgebied op het gebied van natuurbeleving, natuureducatie, natuurbescherming en duurzaamheid;
3. Het ondersteunen van het werk van het onderwijzend personeel van de scholen, — gevestigd in het werkgebied voor zover het natuurbeleving, natuureducatie en duurzaamheid betreft;
4. Alle andere wettige middelen en meer speciaal het aantekenen in casu indienen —van bezwaar en beroep, in woord en/of geschrift zowel op administratiefrechtelijk als strafrechtelijk als civielrechtelijk gebied, tegen (rechts)handelingen in strijd met datgene wat de vereniging IVN nastreeft.

In dit jaarplan wordt aangegeven op welke wijze in 2021 invulling wordt gegeven aan dit beleid. Zoals boven is aangegeven maakt IVN afd. Oss onderdeel uit van een netwerk van een groot aantal organisaties. Waar mogelijk wordt bij de uitvoering van de doelstelling aan samenwerking binnen IVN prioriteit gegeven. IVN afd. Oss wordt jaarlijks financieel ondersteund door de gemeente Oss.

2 Activiteiten IVN afd. Oss

2.1 landelijke thema's

IVN afd. Oss maakt in de loop van 2021 onderdeel uit van de gefuseerde stichting en vereniging: 1 IVN. In dat verband is het logisch om te bezien op welke wijze IVN afd. Oss wil anticiperen op de landelijke activiteiten/ thema's 2021. Een aantal landelijke thema's pikken wij op en anderen niet. Wij moeten keuzes maken.

Het plan geeft ook aan op welke wijze IVN landelijk en Brabant ons kan ondersteunen. Ook voor die zaken die wij (nog) niet oppikken. Een deel van de ondersteuning vindt digitaal plaats via 'ons IVN'. Daar kunnen we nog veel meer gebruik van maken.

2.1.1 Natuur en recreatie

Onderwerpen:

Excursies, programma Gastheer van het Landschap, app IVN Routes, IVN Trektochten, Beleefweken (Oerfestival), nationale parken, recreanten etc.

Werkgroep natuurgidsen

Coördinator: Frank van Dorst

Activiteiten/data

Jaarprogramma Wandel- en fietsexcursies 2021			
	Datum	Aanvang	Onderwerp
1	Donderdag 28-01	19.30 uur	'Volle maan wandeling' Herperduin
	29/30/31 jan		Nationale tuinvogeltelling
2	Zondag 07-02	10.00 uur	'Eerst wandelen, en dan snert!'; Winterse wandeling Berghse Hei
	11/14 febr		Carnaval
3	Zondag 07-03	10.00 uur	'Dood doet leven'
	4/5 april		Pasen
4	Zondag 11-04	10.00 uur	Vogelwandeling i/d Hemelrijkse Waard
5	Zondag 25-04	10.00 uur	'Was hier een dier?' Zoeken naar diersporen
	9 mei		Moederdag

	13 mei		Hemelvaart
	23/24 mei		Pinksteren
6	Zondag 30-05	10.00 uur	Natuurfietsstocht 'Dat gaat naar Den Bosch toe'
	Vrijdagavond 11-06		Deskundigheidsbevordering Dassen
7	Zondag 13-06	10.00 uur	Waterdiertjes scheppen
	20/06		Vaderdag
8	Woensdag 07-07	20.00 uur	Poëzie natuurwandeling i.s.m. Poëzie Podium Oss 'Groene poëzierijke plekjes in Oss'
9	Woensdag 14-07	10.00 14.00	'Seniorenwandeling, voor iedereen...' incl. koffiepauze
10	Zondag 25-07	10.00 uur	Natuurfietsstocht 'Langs de Maas'
11	Zondag 15-08		'Wandeling over de heide'
12	Zondag 29-08	10.00 uur	'Langs de plassen van Hofmans'
13	Zondag 05-09	10.00 uur	'Van nul tot duizend pootjes' Kleine beestjes wandeling
	Zaterdag 11 sept	10.00 uur	Uitje, incl. scholengidsen
14	Woensdag 15-09	19.00 uur	Struinen langs de Maas
15	Zondag 26-09	10.00 uur	Natuurfietsstocht 'Natuur in de stad'.
	Maandag 04-10	20.00 uur	Nieuw programma 2022 maken
16	Zondag 17-10	10.00 uur	Paddenstoelen
	Vrijdag 22 okt		Oerfestival
17	Zondag 24-10	14.00 uur	'Wandel je mee?' Een wandeling voor jonge vaders en/of moeder met wandelwagen of draagzak.
18	Zaterdag 30-10	19.00 uur	Nacht van de Nacht 'Langs de Meerdijk'
19	Zondag 14-11	10.00 uur	'Kijken en mountainbiken' Een fietstocht met aandacht voor natuur en natuurverhalen
20	Woensdag 29 dec	14.00 uur	Oudejaarswandeling rondom Haren, stukje Groenendijk

Daarnaast worden de volgende activiteiten ontplooid in 2021

- Ondersteuning 'Gastheren van het Landschap' in het Osse deel van De Maashorst, bijv. door het samen aanbieden van wandelingen, excursies, IVN Routes

- Ondersteuning 'Gastheren van het Landschap' in het Osse deel van de Zuiderwaterlinie, bijv. door het samen aanbieden van wandelingen, excursies, IVN Routes
- Ondersteuning 'Gastheren van het Landschap' in het Osse deel van Geopark Peelhorst & Maasvallei, bijv. door het samen aanbieden van wandelingen, excursies, IVN Routes
- Opzetten en in stand houden van de 3/5-daagse IVN Trektocht De Maashorst
- Het opzetten van losse routes in de app IVN Routes
- Een bijdrage leveren aan het programma van (Beleefweek) het Oerfestival De Maashorst, jaarlijks in de herfstvakantie.

Samenwerking met bijvoorbeeld andere werkgroepen, landelijk/provinciaal IVN, SLO, etc:

Daarnaast verzorgen gidsen van IVN afd. Oss wandelingen voor het Maaslandgilde (ca 8 wandelingen), Natuurcentrum Maashorst (circa 8 wandelingen), Natuurbegraafplaats Maashorst (4 wandelingen). Ook staan de gidsen open voor het verzorgen van excursies voor particuliere aanvragen. Andere belangrijke partners zijn:

- Team De Maashorst
- Natuurcentrum De Maashorst
- VVV Noordoost-Brabant? (evt. ingang via IVN Brabant)
- Programmabureau Zuiderwaterlinie? (evt. ingang via IVN Brabant)
- Programmateam Geopark Peelhorst & Maasvallei (evt. ingang via IVN Brabant)
- IVN Nederland: abonneren op nieuwsbrief Natuur & Recreatie
- IVN Nederland: deelnemen/communiceren campagnes zoals #2uurnatuur
- IVN Brabant: samen ondersteuning bieden aan 'Gastheren regio Oss'
- IVN Brabant: onderhouden IVN Trektocht incl. contact Gastheren

Opleiding van de natuurgidsen wordt in regionaal verband gedaan. De volgende activiteiten staan op het programma:

- Diersporen: Uitgesteld tot april 2021, Annemarie van Diepenbeek. IVN Uden organiseert.
- Bloemen en bestuivers: juni 2021, Rinie Kerstens. IVN Veghel organiseert
- Evolutietheorie: optie
- Storytelling: optie
- Geen klimaatcursus: IVN cursus zeer uitgebreid, wetenschappelijk en gedetailleerd, maar ongeschikt geacht voor onze doelgroep, o.b.v. ervaring in Uden.

IVN Uden gaat nog een nieuwe enquête uitzetten om de behoeftes voor nascholing te peilen.

2.1.2 Duurzaamheid

Onderwerp:

Excursies, activiteiten, intern/eigen duurzaamheid etc.

Coördinatie:

Activiteiten/data

Ondersteuning beleid gemeente Oss (werkgroep Groen en Ruimte)

De werkgroep Groen en Ruimte heeft als doel nieuwe en bestaande plannen en uitvoeringswerken van derden (gemeente, provincie, Rijk, natuurorganisatie en particuliere initiatieven) kritisch te volgen en daarover gevraagd of ongevraagd advies over te geven. Onderstaande lijst voor 2021 is een greep uit onze werklijst, om het behapbaar te houden. a. Regionale Energie Transitie (RES)

De gemeenten in de regio hebben afgelopen jaar gezamenlijk gekeken naar de energieopgave die op ons afkomt nu we van fossiele brandstof afstappen. Afgesproken is dat iedere gemeente in zijn eigen behoefte gaat voorzien. Energieverbruik en energiewinnen is een menselijke activiteit en dient daarom ook in het stedelijke gebied of infrastructuur van wegen, spoorlijnen e.d. plaats te vinden. Uiteraard ook bezuinigen, isoleren en innovatie (energiezuinigere apparaten).

- b. Windmolens in de polders tussen Rosmalen, Geffen en Lith – De Duurzame Polder De Duurzame Polder zou dan de benodigde energie voor Oss en 's-Hertogenbosch moeten kunnen gaan leveren. Uit o.a. onze monitoring blijkt het belang van de polder voor vogels: 'De Beerse Overlaat, vogels en windmolens' van SOVON. Wij blijven aandringen om meer naar alternatieven te kijken (Zie a).
- c. Windmolenpark Elzenburg-De Geer
Is goedgekeurd en gaat er ook komen. Wij adviseren bij de natuurcompensatie
- d. Zonnepark Mun
Tussen Industrierrein Vorstengrafdonk en de Munlaan wil men een Zonnepark van circa 7 ha aan leggen (zie a). Hierbij trekken wij samen op met Stichting Das&Burcht. e.

Omgevingsvisie Oss

In het kader van de omgevingswet zal Oss een omgevingsvisie voor het buitengebied opstellen waarin o.a. de ruimtelijke randvoorwaarden voor landbouw, natuur, landschap en energietransitie worden bepaald. Er komt een werkgroep bij de gemeente die nadenkt over het Natuurnetwerk rondom Oss (als onderdeel van de Omgevingsvisie). IVN is betrokken bij de gedachtevorming en zal o.a. onderstaande punten inbrengen.

- f. Groene verbinding ten zuiden van Oss (tussen Oss en Heesch)
(De bossen bij de Naaldhof-'t Willibrodusputje-De Stelt-De Elzen (Land van Tosse)
Een ecologische verbindingszone die Herperduin met de Geffense bossen zou moeten verbinden. Wij nemen deel aan een uitvoeringsoverleg met gemeente en Landschapsbeheer (ca. 2x per jaar).
- g. Ecologische zone Hertogswetering Oss – traject JF Kennedylaan – Gewande (inclusief

Roode Wetering)

Herinrichting van de oevers en bedding van de Hertogswetering en Roode Wetering om van de Hertogswetering een ecologische verbindingszone te maken. En het aanleggen van enkele natuur-stap-stenen en poelen. Dit project gaat de komende tijd in uitvoering. We zijn betrokken.

h. Ossemeer

Afgelopen voorjaar is hier flink gesnoeid en is een bruggetje over een watergang door het groengebied vernieuwd. Uitvoering is gedaan door Landschapsbeheer Oss.

i. Crossterrein Zevenbergen

De termijn om aan de geluidsnormen te kunnen gaan voldoen is wederom met 2 jaar meer ongemotiveerd afstand van de noodzakelijke gemeenschappelijke aanpak. Wij pleiten voor continuering van de succesformule.

j. Maasmeanders Lith-Ravenstein

Een groot project van Lith tot Ravenstein van waterschap, Rijkswaterstaat, gemeente en Natuurmonumenten. De ontwerpfases en het maken van keuzes op hoofdlijnen is gedaan. Twee leden van onze werkgroep zijn nu betrokken bij de detailinrichting. In principe verlengd. Totaal is men er nu al zeker 10 jaar mee bezig. We hebben al verschillende keren om het geluidsrapport gevraagd, maar nog steeds niet ontvangen. Terwijl juist daar alles om draait.

k. Buitengebied Geffen – Oss

Dit gebied begint een beetje rommelig te worden. We hebben onze zorg naar de gemeente uitgesproken. Er ligt een plan voor uitbreiding bomenpark. Wij (IVN afd. Oss) zien liever robuustere natuur er omheen met inlandse bomen en struiken. Wij proberen dat hier onder te brengen en er een goede, natuurrijke verbinding komt van de Geffense plassen/bossen naar Nuland en verder.

l. Geffense Plassen

Wordt een verdeling tussen recreatie, horeca (strand en zwemmen) en natuur. Ligt momenteel even stil. Vermoedelijk volgend jaar weer actueel. Vertraagd door corona.

m. Stichting Natuurorganisaties Maashorst

Drie leden van IVN afd. Oss nemen deel aan overleggen van deze stichting. De stichting is op haar beurt weer vertegenwoordigd in verschillende overleggen als belangenbehartiger voor de natuur van De Maashorst. Met een aparte groep vrijwilligers, de Rangers, controleren we, samen met de kuddebeherende instanties als SBB, Stichting Free en Stichting Taurus, de kuddes en rasters. Verder denken we in deze groep mee over natuurbeheer, (recreatie)voorzieningen en toelaatbaarheid van festiviteiten in De Maashorst. De samenwerking tussen de gemeenten gaat moeizaam en Oss neemt steeds wordt de gehele uiterwaarde in dit traject natuurlijker ingericht. Onze meeste aandacht gaat uit naar de lus tussen Megen en Haren.

n. Maasmeanders Ravestein – Cuijk

Samen met de IVN-afdelingen Grave en Land van Cuijk gaan we ook deze herinrichtingsplannen volgen. Het stuk Ravenstein-Keent is voor ons interessant. Een werkverdeling tussen de drie afdelingen moet nog worden gemaakt.

o. Nederland Zoemt - Bijenlinten www.thuisinhetnieuws.nl/artikel/56276/bijenlinten-in-de-bebouwde-kom.html

Landelijk actie en cursusaanbod voor gemeenteambtenaren en IVN leden van IVN Nederland en de gemeenten. Gemeente Oss is aangesloten. Een werkgroepslid ging op cursus in 2018. De uitvoering is zeer versnipperd, moeilijk om een totaaloverzicht te krijgen en of wordt voldaan aan de doelstelling.

2) Lezingen, excursies en andere activiteiten (werkgroep WEL)

We willen twee lezingen organiseren voor leden en niet-leden die als thema of als raakvlak duurzaamheid hebben. Minimaal een van de lezingen gaat vergezeld van een aansluitende excursie.

Rondleiding door Maashorstboer Wilco de Zeeuw over zijn ecologisch bedrijf, 4 september 2019.

Tijdens het weekend voor de leden wordt expliciet aandacht besteed aan duurzaamheidsfactoren in het te bezoeken gebiedje. Tijdens de ledendag wordt stil gestaan bij duurzaamheidsaspecten van het te bezoeken gebiedje in de omgeving.

We organiseren i.s.m. SLO verdiepingsmiddagen die ook aandacht aan duurzaamheid besteden. We gaan brainstormen met SLO om te kijken of er mogelijkheden zijn om bij SLO leden natuurlijke basiskennis, met name over vegetatie, te bewerkstelligen. Gedacht wordt aan een aantal bijeenkomsten en het door cursisten laten adopteren van een gebiedje dat in onderhoud is bij SLO. Artikelen voor Inzoemen, zullen geschreven worden, waarbij duurzaamheid aan de orde komt. Deze artikelen zijn gerelateerd aan de thema's uit de duurzaamheidskalender.

We besluiten om de thema's uit 2020 in 2021 aan te houden. Immers, door corona maatregelen is het onvoldoende of niet aan bod gekomen.

Maand	Thema	Uitdaging, bijvoorbeeld
Januari	Klimaatontwrichting	Kies als afdeling een klimaatuitdaging bij de nieuwjaarsborrel
Februari	Energie	Thermostaat lager in het NME gebouw met uitleg.
Maart	Vergroening	Activiteit in Tiny Forest, opstarten tiny forest (6m2 vergroening van de achtertuin), boomspiegeltuintjes stimuleren
April	Voedsel	Lezing voedselbos & excursie, voedselbos Heesch
Mei	Biodiversiteit	'Nederland zoemt', samenwerken Stadse Boeren: ecologisch bermbeheer voorlichting; " 'Mooi hè, dat rommelige groen?' 22 mei Wereld Biodiversiteitsdag
Juni	Waterkwaliteit	Slootjesdagen, lezing waterschap, excursie waterzuivering
Juli	Kleding	Hergebruik kleding stimuleren, lezing
Augustus	Circulair denken	Natuurboeken ruilen, Repaircafé exclusieve deal of dagen voor IVN leden,
September	Zwerfafval	Schone rivieren actie, gegidste wandeling met afvalzak, lezing
Oktober	Bodem	Lezing Marc Siepman over bodemleven, bodemdierendag, net als slootjesdag
November	Consumptie	Stimuleer een maand niets te kopen, leen, geef weg, ruilen tussen leden
December	Mobiliteit	Stimuleer carpoolen in de afdeling, vaker met fiets

Samenwerking met bijvoorbeeld andere werkgroepen, landelijk/provinciaal IVN, SLO, Sovon etc:

Samengewerkt wordt met:

- Sprekers die we benaderen vanwege hun expertise of als vraagbaak.
- Externe gidsen, met name van andere IVN afdelingen of vergelijkbare organisaties
- Interne werkgroepen op afroep naar gelang de actualiteit, gezamenlijk een lezing of andere activiteit organiseren.
- Diverse organisaties al naar gelang de actualiteit; zoals SBB, Natuur Monumenten, Stichting landschapsbeheer Oss (SLO) en IVN Brabant.

De samenwerking met SLO is nauw:

- Gezamenlijk organiseren van verdiepingsmiddagen.
- Ecologische Verbinding Hertogswetering en Roode Wetering
- Buitengebied Geffen met het kleinschalige coulissenlandschap
- De Stelt - behoud van huidige karakter, belangrijk voor zandwegen en kleinschalige landschapselementen, zoals houthakwallen (niet te veel geasfalteerde fietspaden aanleggen)
- Landschap van Tosse: kleinschalige landbouw (graan en cranberries) - Erfdijk Oss.
- Verwijzen naar plan/stuk met alle Osse groengebiedjes die LBO beheert? project van SLO
  - IVN afd. Oss zal "herken de plant" cursus geven IVN Brabant kan ondersteunen bij:
- Vergroening bedrijventerreinen
- Landelijke thema's zoals slootjesdagen, schone rivieren
- IVN Brabant heeft het idee voor een korte training over de Omgevingsvisie in relatie tot onze thema's 'Natuur in de Buurt' / 'Natuur & Gezondheid', omdat deze steeds meer leidend is voor gemeenten. Zou ook gecombineerd voor ambtenaren kunnen worden gegeven. Deze training moet echter nog ontwikkeld worden en er is nog geen financiering voor. Is er behoefte aan zo'n training?
- Organiseren van een lezing, mogelijk met excursie, over een duurzaamheidsthema en/of keuze van een te bezoeken gebiedje.

Educatieve ondersteuning online IVN

- Landelijke klimaatcursussen
- Werkgroep WEL zal bij de diverse activiteiten die georganiseerd gaan worden steeds zoeken op de landelijke en regionale sites naar ideeën en aanvullingen.

2.1.3 Natuur in de Buurt

Onderwerpen:

Excursies, moestuinieren, Tiny Forest, Groene Schoolpleinen etc.

Coördinatie: Groen en ruimte/WEL

Frank van Dorst en Frans van Welie

Activiteiten:

1. Duurzaamheid (Zie 2.1.2) In het kader van het thema duurzaamheid wordt reeds aandacht besteed aan Natuur in de Buurt. o.a. tijdens de ledendag, verdiepingsmiddagen met SLO, lezing Marc Siepman, excursie Voedselbos.
2. Samenwerking met Osse ondernemers
Omdat de gemeente Oss al haar pijlen heeft gericht op de Duurzame Polder om de energie-opdracht in te vullen en zonnepanelen op bedrijfsdaken nog niet zo'n vaart loopt in Oss, hebben we contact gezocht met het bedrijfsleven. Kijken of we zon-opbedrijfsdaken kunnen stimuleren. Een eerste gesprek verliep positief en bracht een tweede onderwerp naar voren: meekijken naar vergroenen van bedrijfsterreinen. IVN Brabant/NL gaat op korte termijn aan de slag met vergroenen bedrijventerreinen (mogelijk 3 locaties in Brabant in provinciaal jaarplan 2021). Een locatie in Oss zou mooi zijn.
3. Bomen in de bebouwde kom
Samen met Stadse Boeren proberen we in gesprek te komen met de gemeente over het 'bomenbeleid' van de gemeente. We krijgen de indruk dat er om iedere 'wisewasje' (klachten van omwonenden) bomen gekapt worden. Wij willen juist meer bomen in de bebouwde kom voor ook meer biodiversiteit in de stad en voor hittestressbestrijding: natuur en duurzaamheid.
4. Tiny Forests in Oss
IVN Nederland plant honderden kleine bosjes in de komende jaren, die mogelijk worden gemaakt door gelden van de Postcodeloterij. Afgelopen jaar zijn er twee Tiny Forests gerealiseerd: 1 bij Kinderboerderij De Elzenhoek en een in Lithoijen. Afgelopen tijd zijn er ca. 12 door bewoners aangedragen locaties voor een Tiny Forest besproken. Op basis van de criteria (potentieel draagvlak bewoners, locatie beschikbaar (bijv. geen bouwplannen), in de buurt van scho(o)l(en), voldoende omvang, bij voorkeur in woonwijk) hebben we favorieten geselecteerd. Deze liggen in Oss en Geffen. Onderhoud is punt van aandacht.
5. We denken aan een korte lezing ter plekke met aansluitend een excursie/fietstocht langs de drie bosjes (Klein bOss, 't Bosje in Lithoijen en het nieuw te realiseren Tiny Forest in het centrum van Oss)

Samenwerking met andere werkgroepen, landelijk/provinciaal IVN, SLO, Sovon etc:

'Natuur in de buurt' kan alleen door de beheerders van bosjes, schoolpleinen, bedrijfsterreinen etc. IVN kan alleen inspireren en adviseren. Belangrijke partners zijn: Stadse boeren, scholen, Osse ondernemers, IVN Brabant en SLO.

Verder als idee IVN Brabant: buurtcampagnes, waarin verschillende buurtactiviteiten en stakeholders (w.o. woningcorporaties, wijkorganisaties, IVN-vrijwilligers) gecombineerd worden. Verder zou het mooi zijn als we de initiatieven van de Groene Loper samen met IVN Brabant in beeld kunnen houden. Jaarlijkse fietstocht i.s.m. deze initiatiefnemers? Of een fiets- of wandelroute langs deze parels in app IVN Routes?

Het in stand houden van de huidige 2 en oprichten in 2021 van 2 nieuwe Tiny Forests in Oss vraagt flink wat tijd en inzet. De twee bosjes staan er prima bij, van de twee nieuwe verwachten we hetzelfde. We gaan ons richten op 'het gebruik': door vooral schoolkinderen en daarnaast een breder publiek. Momenteel is er:

- een werkgroep bestaande uit vooral IVN leden. Er wordt actief gezocht naar aanvulling vanuit wijk de Ruwaard. Voor onderhoud en uitbouw van het bosje kunnen we een beroep doen op SLO.
- een activiteitencommissie. Deze coördineert de publieksactiviteiten die georganiseerd worden door IVN, de wijkraad en NME.

Ook de Stadse Boeren participeren. Bovendien willen we in contact komen met IVN Weert, op advies van Ido de Haan van IVN Brabant, omdat zij met hun Tiny Forest ongeveer hetzelfde voorstaan als wij.

Als we binnenkort 4 bosjes in de gemeente Oss hebben wordt bekeken hoe de structuren van die vier in elkaar steken, om te komen tot een vorm van samenwerking. Mogelijk sluiten de nieuwe aan bij de huidige opzet. Het bosje in Lithoijen draait goed. Bekeken wordt of en hoe we nauwer kunnen of willen samenwerken.

'Tiny Forest' heeft een eigen kleur binnen de werkgroep Groen en Ruimte. We overwegen er een aparte werkgroep van te maken, met uiteraard nauw contact met Groen en Ruimte. Bovendien denken we aan uitbreiding van de werkgroep met jongeren. Wellicht dat MikMakers, of anderen, hierin iets kunnen betekenen. Als dat lukt zou verdere uitbreiding op termijn naar een Jeugd IVN binnen onze afdeling een optie kunnen zijn. Uiteraard is e.e.a. sterk afhankelijk van het aantal begeleiders. Daarom willen we stap voor stap te werk gaan en volgend jaar, bv. tijdens de ALV, de gelegenheid nemen om te zien of er belangstelling en bereidheid is bij de leden.

Educatieve ondersteuning online IVN

- Moestuincoach
- Keuze uit de grote hoeveelheid materiaal die beschikbaar is i.v.m. ideeën en lesprogramma's Tiny Forest.

2.1.4 Kind & Natuur

Onderwerpen:

Excursies scholenwerk, scharrelkids, slootjesdagen, natuurouders etc.

Coördinatie: werkgroep scholengidsen

Gerard van den Heuvel

Activiteiten/data:

Het blijft belangrijk om kinderen al vroeg in hun jeugd kennis te laten maken met de natuur. Dat is een belangrijke doelstelling van onze werkgroep. Via het "Programma Basisonderwijs" dat alle basisscholen van het NME-centrum ontvangen, kunnen groepen van de basisschool zich, per schooljaar, inschrijven voor een viertal activiteiten verdeeld over het schooljaar. Er wordt, naast de bestaande drie projecten, een nieuwe activiteit

voorbereid i.s.m. het NME, dat als thema het Tiny Forest, Klein bOss, heeft. We willen dat gaan aanbieden in schooljaar 2021-2022 (zie voorgaande).

De activiteiten voor 2021:

- de ontdekwandeling; uitvoering: diverse data in maart/april,
- de waterwandeling; uitvoering: diverse data in juni/juli
- de herfstwandeling in oktober (uitvoering nog niet ingepland) - de 'oerwoudactiviteit' (streven schooljaar 21/22) Daarnaast worden de scholengidsen ingezet bij:
- de boomfeestdag in maart
- op aanvraag ondersteuning van lessen in Klein bOss
- ondersteuning van andere IVN activiteiten, zoals bv. Slootjesdag.

De inzet is om actief beleid te voeren om natuurouders van de scholen te motiveren natuurgids te worden. Het idee bestaat om te bezien of 'Scharrelkids' mogelijk een aanvulling is op ons pakket.

Tijdens de herfstwandeling met de scholengidsen, b.s. Mozaïek, 3 november op De Stelt.

Samenwerking met bijvoorbeeld andere werkgroepen, landelijk/provinciaal IVN, SLO, Sovon etc:

- **NME:**
Ontwikkelen van thema les Tiny Forest, samenstellen programma 2021-2022, boomfeestdag
- **Wergroepen IVN:**
Groen en Ruimte: met name onderhoudsgroep Klein bOss (zie 2.1.3)

Gidsenwerkgroep: een tweetal excursies/uitstapjes met de gidsen (zie 2.1,1)

- IVN Brabant:
Ondersteuning opzet project Klein bOss. Provinciaal IVN kan desgevraagd ook ondersteunen bij deelname landelijke programma Huisje, Boompje Beestje; deelname aan de landelijke Buitenlesdag, deelname bij de landelijke Modderdag, deelname bij landelijke Slootjesdagen.
- Keuze en aanschaf van les- en ondersteunende materialen.

Educatieve ondersteuning online IVN

- Natuuroudercursus
- De Groene Revolutie in het onderwijs: <https://www.ivn.nl/primair-onderwijs/groenerevolutie-in-het-onderwijs>
- Landelijke Buitenlesdag: <https://buitenlesdag.nl/>
- De landelijke Modderdag: <https://www.ivn.nl/modderdag>
- De landelijke Slootjesdagen: <https://www.ivn.nl/slootjesdagen-2020>
- Voor de nieuwe scholengidsen en desgewenst de zittende: online cursus of verdieping anderszins.

2.1.5 Jongeren

Onderwerpen:

Woesteland, Jongeren Advies Bureau, Jongerenraad, excursies, activiteiten

Coördinatie: ?

Activiteiten/data

Werkgroep scholengidsen heeft als doelgroep de kinderen van de basisschool. We zien 'jongeren' als de kinderen uit het voortgezet onderwijs. Binnen de werkgroep scholengidsen bestaan vooralsnog geen plannen om zich op deze doelgroep te gaan richten. Punt van aandacht voor het komende jaar.

Samenwerking met andere werkgroepen, landelijk/provinciaal IVN, SLO, Sovon etc:

Opties voor ondersteuning vanuit IVN Brabant:

- Jongeren Advies Bureau (<https://www.ivn.nl/ivn-jongerenadviesbureau>). Eén of meer klassen van een V.O.-school krijgen een èchte adviesopdracht van een opdrachtgever (bijv. gemeente, waterschap, bedrijf, etc). Zij gaan hier als adviesbureau (enkele per klas) mee aan de slag en presenteren dit in een eindevenement aan de opdrachtgever. Realistisch/ thematisch onderwijs!
- Jongeren adviesbureau: Als er een lokale opdrachtgever (incl. financiering) is, dan coördineert IVN Brabant (volgens standaard opzet) en kan IVN afd. Oss als inhoudelijk expert/adviseur participeren
- Mogelijk gaat project NatureBits in 2021 lopen. Hierin krijgen jongeren korte educatieve webinars en kunnen zij vervolgens korte groene klussen oppakken in hun buurt.

NatureBits in 2021: Contact opnemen met landelijk bureau (Joris Buijs) over regionale samenwerking via Woesteland

2.1.6 Natuur & Gezondheid

Onderwerpen:

Biowalking, gezond natuurwandelen, natuurkoffer, bezoeken verpleeghuizen, #2uurnatuur etc.)

Coördinatie:

Leden van de werkgroep natuurgidsen/werkgroep Vlinders, insecten. Er is (nog) niet echt een werkgroep. Voor de natuurkoffer is Anneke de Bres de contactpersoon voor verpleeghuis Corte Foort, en voor de buitenwandelingen Cun Wijnen.

Activiteiten/data

Diabetes

De coördinatie van BioWalking ligt bij Plezier in Bewegen (PiB). De belangstelling voor de BioWalks blijft stabiel maar we bereiken geen nieuwe deelnemers. Dus het voldoet niet aan de oorspronkelijke doelstelling. Dat moet in 2020 goed geëvalueerd worden.

Alzheimer/dementie

Samen met de Alzheimer stichting organiseert IVN afd. Oss 3 projecten voor natuurbeleving met mensen, die dementie hebben. Wij doen dat graag; mensen met dementie leven in het moment, en zo kunnen we hen mooie natuur-momenten bezorgen.

Verpleeghuizen

-wandeling voor bewoners van verpleeghuis Corte Foort in Oss: Beleef de seizoenen. Ieder seizoen gaan we met de bewoners, begeleid door een familielid of bekende, in het wijkpark buiten de natuur beleven: zon, wind, blad aan de bomen of juist niet...bloemen, paddenstoelen, kastanjes. Door het jaar heen komt van alles aan de orde.

Met de Natuurkoffer brengen we de natuur naar binnen voor mensen, die (bijna) niet meer buiten komen. We doen dit in verpleeghuis Corte Foort, maar wellicht binnenkort ook in andere verpleeghuisafdelingen voor mensen met dementie in Oss. Met vogelgeluiden, veel foto's, maar ook bloemen en kruiden om te ruiken en veren of takken met of zonder blad om te voelen, proberen we alle zintuigen aan te spreken. Tot slot iets lekkers van het seizoen om te proeven.

Planning voor de Natuurkoffer, op een dinsdagmorgen :

Herfst: half oktober

Winter: half Januari

Lente: begin April

Zomer: Juni

Project Proeftuinen/Eatable Gardens(MSD) Gezonde schoolpleinen

Er zijn geen plannen om hieraan bij te dragen

Samenwerking met andere werkgroepen, landelijk/provinciaal IVN, SLO, etc:

- Biowalking etc: Afstemmen met IVN Brabant (José de Jonge) t.a.v. bezoeken zorginstellingen/gezond natuurwandelen/ biowalking.
- Deelname aan project Proeftuinen/Eatable Gardens met MSD en IVN Brabant.
- Eventueel ondersteuning door landelijk programma gezonde schoolpleinen. Deelname aan landelijke campagne (oktober) #2uurnatuur.

2.2 Flora en fauna

Naast landelijke thema's richt IVN afd. Oss zich voor haar leden specifiek op vegetatie, insecten, vogels en natuurfotografie.

2.2.1 Vegetatie

Coördinatie: werkgroep vegetatie

Willemien van Gemert

Activiteiten *Excursies*

- Maart voorjaarsexcursie
- Juni zomerexcursie
- Oktober paddenstoelenexcursie

De excursies zijn bedoeld voor alle IVN leden. Plaats, datum en tijd nog nader te bepalen. Deze komen in Inzoemen te staan.

Inventariseren/ monitoren/ wandelen/studiedagen

In 2021 gaan we voor Natuurmonumenten weer inventariseren in de Hemelrijkse Waard. We doen dit in door Natuurmonumenten vastgestelde vakken de zgn. kwadranten. Dit zijn er elk jaar vijf en deze worden om de drie jaar in het voorjaar en in de zomer door ons bezocht. Zo wordt de vegetatieontwikkeling in dit nog jonge natuurgebied vastgelegd.

Voor Floron (Floristisch onderzoek Nederland) gaan we weer een aantal door hun bepaalde kilometerhokken inventariseren. In een vak van 1 km bij 1 km worden door ons alle aanwezige wilde planten op naam gebracht. Zo leveren we een bijdrage aan de Verspreidingsatlas. Deze is een onderdeel van de Nationale databank Flora en Fauna, waarin de voor- en achteruitgang van de soorten wordt vastgelegd.

Voor SLO (Stichting Landschapsbeheer Oss) wordt op verzoek geïnventariseerd, dit kunnen bv. veldjes of bermen zijn (Zie ook 4.3).

Met de stichting Natuurorganisaties de Maashorst en de werkgroep Groen en Ruimte hebben we afgesproken het Ganzenvan, de Snippenjacht en het Munven elke 3 jaar te inventariseren. In de herfst en winter gaan we weer op stap om paddenstoelen, mossen of boomknoppen te bestuderen. Eind december nemen we deel aan de oudejaars plantenjacht van Floron. In een zelf te bepalen gebiedje tellen we alle nog bloeiende planten. Voor wie wil gaan we ook de jaarlijkse studiedagen van Floron, Ravon, IVN en de Vlinderstichting weer bijwonen. In november hebben we onze jaarvergadering en ook de jaarafsluiting.

Samenwerking met andere werkgroepen, landelijk/provinciaal IVN, SLO, Floron, Natuurmonumenten etc:

Binnen IVN is er contact met de werkgroep natuurgidsen en werkgroep Groen en Ruimte. Zoals in het voorgaande blijkt wordt samengewerkt met Floron, Natuurmonumenten, stichting Natuurorganisaties Maashorst.

2.2.2 Vlinder, Libellen en Insecten

Coördinatie werkgroep Vlinders libellen en insecten

Sandra Houben

Activiteiten/data

Excursies: 05-09-2021 Publiekswandeling in samenwerking met de natuurgidsen. Locatie Ossermeer 10.00 uur

Bijeenkomsten

20-01-2021 Kennis en informatieavond aanvang: 19.30 uur.

17-02-2021 Kennis en informatieavond aanvang: 19.30 uur. 06-03-

2021 Landelijke vlinderdag 2021. (onder voorbehoud) 07-04-2021

Kennis en informatieavond aanvang: 19.30 uur.

13-10-2021 Evaluatie, NME-centrum De Elzenhoek, Anna van Schuurmanstraat 602, Oss.
Tijd 19.30 uur.

Wandelingen/inventarisaties/monitoring:

- 02-05-2021 Wijboschbroek, Steeg, Schijndel. Komende van Heeswijk richting Schijndel. Verzamelen na de brug 1^e weg rechts. Tijd: 10.30 uur.
- 16-05-2021 De Logt (Lennisheuvel) parkeerplaats aan de Logtsebaan, Oirschot. Tijd 10.30 t/m 13.30 uur.
- 30-05-2021 Vensesteeg Nistelrode. Verzamelen in de bocht bij het bord project wijstherstel. Tijd 10.30 uur.
- 13-06-2021 Seldensate, Assendelftseweg 25, Berlicum. Tijd 10.30 uur.
- 27-06-2021 Udensedreef 14, Schaijk. Tijd 10.30 uur.
- 11-07-2021 Grolderseweg, Heesch. Ecologische verbindingszone Grote Wetering. Verzamelen bij het bruggetje over de groote Wetering. Tijd 10.30 uur.
- 25-07-2021 Knookerdweg Uden. Verzamelen waar je het fietspad kruist. Tijd 10.30 uur.
- 08-08-2021 Kilsdonksemolen, Kilsdonkseweg 4-6, Heeswijk-Dinther. Verzamelen 10.30 uur.
- 22-08-2021 Hemelrijksewaard, Lithoijensedijk, Lithoijen. Bij kunstwerk ter hoogte van Pastoor v Weerdstraat. Tijd 10.30 uur.
- 19-09-2021 Locatie nog niet bekend
- 10-10-2021 Gallenwandeling locatie volgt nog 10.30 uur.

Nachtvlinders: Deze data worden op de evaluatie nog besproken!

- ?-2021 Landelijke nachtvliedernacht: Park Elzeneind. Oss. Parkeren PC Hoofdstraat. Tijd 21.30 uur.
- 2-07-2021 Eric Kaaler, Runrotstraat 13, 5386CT Geffen. Aanvang 21.00 uur.
- 23-07-2021 Rijsvennen, Zevenbergseweg, Oss. Verzamelen bij het kapelletje. Tijd 21.30 uur.
- 13-08-2021 Familie Gevers, Schrikkelvensestraat, Heesch. Bij het Kapelletje. Tijd 20.30 uur
- 10-09-2020 Hoessenbosch, Berghem. Parkeerplaats Natuurtheater hoessenbosch. Tijd 19.30 uur.

Samenwerking met andere werkgroepen, landelijk/provinciaal IVN, SLO, Sovon etc:

De werkgroep werkt veel samen met de landelijke vlinderstichting.

2.2.3 Vogels

Coördinatie: werkgroep vogels

Bas van de Kar

Activiteiten/data

Kennis en informatieavonden:

Staan niet gepland, wordt meestal ad hoc gedaan

Wandelingen/Inventarisaties:

- Wintertelling: Watervogeltelling Hertogswetering op 17 jan, 21 feb, 21 mrt, 21 nov - Voorjaarstellingen:
BMP Herperduin, daarvoor worden flexibel data ingepland door Lieke Nijholt
- BMP Ossermeer, daarvoor worden flexibel data ingepland door Erik Talens

Klapekstertelling (ism Vogelwacht Uden) in februari en december, data nog niet bekend

Excursies:

- Bezoek werkgebied op 3de zaterdag of zondag van de maand in maart (ovb), juni, juli en oktober. Dag wordt bepaald adv hoeveelheid deelnemers op welke dag kunnen of de weersverwachting
- Voorjaarsexcursie op 18 april
- Najaarsexcursie op 28 november
- De nationale vogel week is van 8 t/m 16 mei. In een van de weekenden zullen we een excursie organiseren.
- Fietsexcursie Biesbosch op 5 september
- De voorjaarsreis is in mei, de najaarsreis in oktober, data zijn nog niet bekend.
- Onze Big day is gepland voor zondag 2 mei. Wellicht kunnen we dan ook alsnog een activiteit in het kader van ons 40jarig bestaan organiseren.

Samenwerking met andere werkgroepen, landelijk/provinciaal IVN, SLO, Sovon etc:

De telling bij het Ossermeer wordt in het gedeelte van Natuurmonumenten uitgevoerd. I.s.m. deze organisatie zal in het voorjaar het visdiefjes eilandje geplaatst gaan worden in de Hemelrijkse waard. Diverse leden zijn betrokken bij weidevogel- en uilenbescherming namens Brabants Landschap. Voor SOVON worden zwanen/ganzen ringen afgelezen en trajecttellingen uitgevoerd op eigen initiatief. Roofvogels worden geïnventariseerd door de roofvogelwerkgroep i.s.m. Vogelwacht Uden

SLO en werkgroep zullen te monitoren gebieden afstemmen. Met SLO wordt de realisatie van een vogelkijkhut bekeken. Dit zou dan in het teken staan van het 40 jarig bestaan, waarvoor we een bedrag beschikbaar hebben.

2.2.4 Natuurfoto

Coördinatie fotowerkgroep :

Coördinatoren: Patricia van Orsouw-Kirkman, Alex Pansier en Ellen Mattaar

Activiteiten/data

NB: ons seizoen loopt van september - juni

Maand	Thema	Uitdaging, bijvoorbeeld
september	Vogels	Clubavond, presentatie
	Vogels	Excursie: Avifauna
oktober	Paddenstoelen	Clubavond, presentatie (macrofotografie), bespreking Avifauna
	Paddenstoelen	Paddenstoelen excursie
november	Bos	Presentatie woodscapes, bespreking paddenstoelen foto's
		Excursie speulderbos
december	Landschapsfotografie	Presentatie landschap, bespreking bosfoto's
		Excursie ntb
januari	Zwart-wit en abstracte vormen	Presentatie - Zwart-wit en abstracte vormen, bespreking landschapsfoto's
		Foto's maken in eigen opdracht (geen excursie)
februari	Winterse macro's	Presentatie winterse macro's, bespreking abstracte foto's.
		Excursie Winterse macro's
maart	Dierenfoto's	Presentatie - Wildpark / Dierentuin, bespreking winterse macro's
		Excursie wildpark/dierentuin
april	Waterlandschappen	Presentatie waterlandschappen, bespreking dierenfoto's
		Excursie Hemelrijksewaard
mei	Vlinders en insecten	Presentatie over vlinders, insecten bespreking foto's
		Excursie: insectentuin Veghel?
juni	Afsluiting	Portfoliomiddag

Samenwerking met andere werkgroepen, landelijk/provinciaal IVN, SLO, Sovon etc.:

- Wij willen gebruik maken van de kennis en kunde van de gidsen, bijvoorbeeld paddenstoelen, flora in de Hemelrijksewaard enz.
- Wij kunnen foto's leveren voor communicatiedoeleinden (website, facebook, Inzoemen) en dit jaarplan (dank)
- Digitale kennis delen

Educatieve ondersteuning online IVN

- Wij willen graag een (landelijk) platform gebruiken voor het tonen van foto's voor alle IVN leden

3 Bestuur IVN afd. Oss

3.1 Missie en speerpunten

Missie bestuur

Op basis van de statuten IVN afd. Oss heeft het bestuur de volgende missie: IVN afd. Oss maakt je bewust van het belang van een gezonde natuur in je eigen leefomgeving en laat je die prachtige natuur beleven. De ca 235 leden van IVN afd. Oss bouwen kennis op van de natuur hier in de regio en willen die kennis met je delen. IVN afd. Oss is een van 177 lokale afdelingen van IVN Nederland, maakt dus deel uit van een landelijke organisatie. IVN afd. Oss verwezenlijkt zijn doelen met inventariseren wat er is (monitoren), ad-hoc en gestructureerd volgens eigen programma's en programma's van andere organisaties (o.a. KNNV, FLORON, SOVON, RAVON, Vlinderstichting,

Vogelbescherming Nederland, gemeente of andere organisaties) en verspreidt die kennis door middel van lezingen, excursies, deelname in projecten en beleidsbeïnvloeding.

Speerpunten:

- Anticiperen op Covid-19.

Het corona-virus heeft enorme consequenties voor het IVN. Dat betekent dat het bestuur, in het licht van de richtlijnen, steeds zal bezien wat dit betekent voor het functioneren. Naar het zich laat aanzien kunnen de gevolgen nog jaren aanhouden. Dat betekent dat we moeten experimenteren om uit te vinden hoe 'het nieuwe normaal' er uit ziet. Meer en beter benutten van digitale mogelijkheden ligt voor de hand.

Onderstaande communicatieparagraaf gaat daar verder op in.

- Onderzoeken hoe weer meer jongeren kunnen binden.
In 2.1.5 is aangegeven dat IVN afd. Oss nog geen invulling geeft aan het nationale thema: jongeren. Wel zijn enige opties weergegeven. De doelgroep jongeren is te bereiken. Het is van belang om te bezien in overleg met IVN Brabant wat de opties zijn.
- Samenwerking met het SLO verder uitbouwen. De ingezette koers in 2020 wordt voortgezet. Zie 4.4.

- Samenwerking tussen afdeling Oss, regionale, provinciale en landelijke IVN-organisatie bevorderen. (zie 4.3)
- Verbetering Interne en externe communicatie
In 2020 is een communicatieplan opgesteld. De volgende ingrediënten worden opgepakt
  1. Overleg AB/DB en werkgroepen ook met Google Meet mogelijk
  2. Maandelijks digitale nieuwsbrief
  3. Onderzoek of 'Inzoemen' op termijn digitaal kan
  4. Onderzoek betere benutting intranet IVN
  5. IVN accounts e-mail gekoppeld aan functies IVN afd. Oss (zie 3.2)

3.2 Interne samenwerking en sturing

Bestuur 2021	Alg. en dag. bestuur	Wie	Tot	e-mail
Voorzitter:	AB/DB	Geert Versteijlen	2023	ivnoss.voorzitter@gmail.com
Secretaris: *)	AB/DB	(voorstel) Hanny Wagemakers	2021	ivnoss.secretariaat@gmail.com
Penningmeester: *)	AB/DB	(Voorstel) Bert van Deurzen	2021	ivnoss.penningmeester@gmail.com
Redactieraad/web master	AB/DB	Frank van Dorst Jopie Stevens	2022	ivnoss.redactieinzoemen@gmail.com
Nationale thema's				
Kind en natuur Jongeren *)	AB	(voorstel) Gerard van den Heuvel	2021	Werkgroep Scholengidsen ivnoss.scholengidsen@gmail.com
Duurzaamheid Natuur inde buurt	AB	Frank van Dorst	2021	Werkgroep Groen en ruimte ivnoss.groenenruimte@gmail.com
Duurzaamheid Natuur in de buurt	AB	Frans van Welie	2023	Werkgroep Weekenden, excursies en lezingen ivnoss.WEL@gmail.com
Natuur en recreatie Natuur en gezondheid	AB	Frank van Dorst	2022	Werkgroep Natuurgidsen ivnoss.natuurgidsen@gmail.com
Flora en fauna				
Vogels	AB	Bas van de Kar	2023	Vogelwerkgroep ivnoss.vogels@gmail.com
Vegetatie	AB	Willemien v Gemert	2021	Vegetatiewerkgroep ivnoss.vegetatie@gmail.com
Vlinders en insecten *)	AB	(voorstel) Sandra Houben	2021	Vlinder- en insectenwerkgroep ivnoss.vlinders@gmail.com
Fora en Fauna *)	AB	(voorstel) Patricia van OrsouwKirkman	2024	Natuurfotowerkgroep: ivnfotocluboss@gmail.com

*) voorstel benoeming functie onder voorbehoud van besluit ALV op 17 febr 2021

Om invulling te geven aan haar missie vormen Algemeen- en Dagelijks Bestuur een netwerkorganisatie. De vertegenwoordigde werkgroepen geven invulling aan landelijke en meer specifieke thema's (flora en fauna). Dit hecht netwerk stelt ons in staat natuur in onze leefomgeving optimaal te beleven, kennis op te bouwen én te delen met onze omgeving. Het bestuur stelt zich als taak dit netwerk optimaal te ondersteunen. Van onze leden is zo'n 59% actief in de bovengenoemde werkgroepen.

	Leden per 31 december							
Jaar	Lid	Huis- genoot lid	Jeugdlid	Erelid	Donateur	Totaal	Actief in werkgroep (%)	Bij
2020	201	33	0	1	3	238	59	15
2019	197	31	0	0	4	232	50	22
2018	201	30	0	0	7	238	61	21
2017	190	29	0	0	7	226	62	41
2016	159	25	0	0	8	192	54	15

Het ledenaantal is al jarenlang vrij constant. Punt van aandacht is het ontbreken van jongeren (zie speerpunt bestuur).

Als 'cement tussen de stenen' in de werkgroep Weekend, Evenementen en Lezingen van groot belang. Zij organiseren met als rode draad 'duurzaamheid' (zie 2.2) o.a. :

- Omlijsting met lezingen van de Algemene ledenvergadering
- Het IVN weekend 2021 in juni
- De IVN dag in september

:

3.3 Planning 2021

Wanneer	Activiteit
Zo 10 jan 15.00-17.00	Nieuwjaarsreceptie (afgelast wegens Corona)
17 feb 2020	Jaarvergadering

2 feb, 6 apr, 1 jun, 5 okt, 7 dec	DB Bestuursvergadering
5 jan, 2 mrt, 11 mei, 7 sep, 2 nov	AB
16 nov	Kennismakingsavond nieuwe leden
4 maal jaar	Regio-overleg met IVN afd. Oss, Bernheze en Veghel

3.4 Financiën

Bij het opstellen van de begroting 2021 werd rekening gehouden met de sterke groei van het aantal leden in 2018/2019. Daardoor zijn de contributie opbrengsten toegenomen van circa € 4700 in 2019 tot € 5300. De inning van de contributie is in 2020 overgedragen aan de landelijke organisatie. De hoogte van het contributiebedrag wordt met ingang van 2020 bepaald door het aantal leden op 1 januari van het betreffende jaar dit in afwijking van de voorgaande jaren. In verband met de Covid-19 situatie en het mogelijk vervallen van wandelingen werden de lezingen/wandelingen lager begroot dan de opbrengsten in 2019. De uitgaven zijn voor het belangrijkste deel bedragen die gebaseerd zijn op meerjarige afspraken of terugkerende activiteiten. De post Landelijke bijdrage is gestegen door de toename van het aantal leden. Het ledenaantal is al jarenlang vrij constant. Punt van aandacht is het ontbreken van jongeren (zie speerpunt bestuur).

*) onder voorbehoud van goedkeuring ALV op 17 febr 2021

IVN Vereniging voor Natuur - en Milieueducatie afd. Oss

	Jaarverslag 2019	Begroting 2020	Begroting 2021 *)
Contributie/donaties	4752	4140	5300
Cursussen/wandelingen/ scholen	1445	975	1000
Subsidie Gemeente Oss	5510	5510	5510
Totaal	11707	10625	11810

Kostengroepen

Inkomsten	€	€	€
Inkomsten en vergoedingen natuur- en schoolgidsen			
Bureau/Bestuurskosten	1016	950	1100
Publiciteit	3029	2900	3100
Representatiekosten	894	400	800
Materiaalkosten	135	950	450
Cursussen/lezingen/kadertraining	997	1450	1200
Huisvesting	3010	3085	3200
Landelijke bijdrage	1807	1500	2400
Totaal	10888	11235	12250
 Resultaat	 819	 -610	 -390

De volgende beleidslijnen worden gehanteerd:

- Bestuur streeft grosso modo naar evenwicht tussen in- en uitgaven
  - Inkomsten eigen IVN afd. Oss-programma en schoolgidsen wordt besteed aan uitjes voor gidsen en onkosten zoals lesmateriaal. De gidsen zijn pro deo gids
  - Bedrag diensten aan derden in overleg. Vergoeding gidsen 30 euro
- Deze benadering zal in het huishoudelijk reglement worden vastgelegd

4 Samenwerking met partners

4.1 IVN Nederland/IVN Brabant

In 2.1 wordt aangegeven op welke wijze IVN afd. Oss anticipeert op de landelijke/provinciale thema's en op welke wijze IVN Nederland/Brabant hierbij ondersteunt. Veel activiteiten worden landelijk ontplooid, die echter beperkt aansluiten bij wat er leeft en speelt in de afdelingen. Dit is alleen te doorbreken, door vanuit de afdelingen zelf de benodigde vragen om hulp en assistentie concreet te formuleren en te stellen. Dan kan er een nuttigere bijdrage vanuit landelijk komen.

In onderstaand schema wordt de samenwerking samengevat. Niet aan alle landelijke activiteiten doet IVN afd. Oss mee vanwege beperkte capaciteit. In het overzicht zijn opties opgenomen, die IVN Brabant desgewenst wil ondersteunen.

Thema	Samenwerking	Bijdrage Nederland/IVN Brabant
Kind & Natuur	Marieke Wingens Gerard van den Heuvel	○ Ondersteuning opzet project Klein bOss. ○ Desgevraagd ook bij deelname aan landelijke programma Huisje, Boompje Beestje; Buitenlesdag, Modderdag, Sloopjesdagen.
Natuur & Gezondheid	José de Jonge O.a. Frank van Dorst	○ Biowalking etc: Afstemmen met IVN Brabant (José de Jonge) t.a.v. bezoeken zorginstellingen/gezond natuurwandelen / biowalking. ○ Deelname aan project Proeftuinen /Eatable Gardens met MSD en IVN Brabant. ○ Eventueel ondersteuning landelijk programma gezonde schoolpleinen, campagne (oktober) #2uurnatuur.
Natuur in de Buurt	Wim Ruis Frans van Welie	IVN Brabant is partner
Natuur & Recreatie	Ido de Haan Frank van Dorst	IVN Brabant kan ingang vormen voor: ○ VVV Noordoost-Brabant ○ Programmabureau Zuiderwaterlinie ○ Programmateam Geopark Peelhorst & Maasvallei IVN ondersteunt via ○ Nieuwsbrief Natuur & Recreatie ○ Campagnes zoals #2uurnatuur ○ Gastheren regio Oss ○ IVN Trektocht incl. contact Gastheren
Jongeren	Marieke Wingens ?	Jongeren adviesbureau: Als er een lokale opdrachtgever (incl. financiering) is, dan coördineert IVN Brabant (volgens standaard opzet) en kan IVN afd. Oss als inhoudelijk expert/adviseur participeren.
Duurzaamheid	Ido de Haan Frans van Welie Frank van Dorst	Ondersteunen: ○ Vergroening bedrijventerreinen ○ Landelijke thema's zoals sloopjesdagen, schone rivieren

Veel ondersteuning door IVN vindt digitaal plaats via 'ons IVN'. In de verschillende paragrafen worden de belangrijkste linken getoond

4.2 IVN Regio

De banden worden aangehaald mede door de éénwording van de stichting en vereniging

IVN. Dit jaarplan getuigt hiervan. Afdelingen Bernheze, Uden en Veghel zijn voorstander van een jaarplan in een of andere vorm. Zodoende kan de samenwerking nog makkelijker worden. Een eerste vereiste is dat we elkaar makkelijk kunnen vinden. Een jaarplan op basis van een vergelijkbare opzet helpt daarbij. Ook is kennis van het gemeenschappelijke netwerk van belang. Wie doet wat? In onderstaand schema is dit aangegeven.

Thema	Brabant	Oss	Bernheze	Uden	Veghel (PM)
Kind & Natuur	Marieke Wingens	Gerard van den Heuvel	Harry van der Pas	Corry van de Broek	
Natuur & Gezondheid	José de Jonge	O.a. Frank van Dorst	Jan van den Broek	Lies Verbossen	
Natuur in de Buurt	Wim Ruis	Frans van der Welie	Jan Dortmans en Kristie Spijker	Willem Peters	
Natuur & Recreatie	Ido de Haan	Frans van Welie	Mart Jenneskens	Peter van Lamoen	
Jongeren	Marieke Wingens	nvt	nvt	nvt	
Duurzaamheid	Ido de Haan	Frans van Welie Frank van Dorst	Eric Kaelen en Theo Brienen	Joep van Lieshout	
Vegetatie		Willemien van Gemert	vacant	Lies verbossen	
Vlinders/ insecten		Sandra Houben	Fons Jacobs	Nico Ettema	
Vogels		Bas van de Kar	Theo Jacobs	Vogelwacht Uden e.o.	
Natuurfoto		Patricia van Orsouw	Peter Kriele	nvt	
Bestuur	Renske Visscher Ido de Haan	Geert Versteijlen Hanny Wagemakers	Joost Willems Nico Anker	Joep van Lieshout	Ton Hermans
Communicatie		Frank van Dorst Jopie Stevens	Mart Jenneskens en Eric Kaelen.	Leon Weeterings	

Inhoudelijk zijn de belangrijkste gezamenlijke aandachtspunten:

Bestuur: Landelijke Raad

De regio heeft één vertegenwoordiger in de Landelijke Raad. Tot nu toe wisselt participatie op jaarbasis tussen de afdelingen. Discussie is of uit het oogpunt van continuïteit het niet beter is om een vaste vertegenwoordiger te laten deelnemen. Deze vraag zal eind 2021 worden beantwoord. In 2021 zal de voorzitter van IVN afd. Oss de regio in de landelijke raad vertegenwoordigen.

Natuur & Recreatie

Veel cursussen worden regionaal georganiseerd, zoals de natuurgidsenopleiding, de nascholing van natuurgidsen en natuurcursussen. In 2021 gaat het om de activiteiten zoals weergegeven in 2.1.1. Samengevat Diersporen, Bloemen en bestuivers, evolutietheorie(?), Storytelling (?), Klimaat cursus (?). IVN Uden gaat nog een nieuwe enquête uitzetten om de behoeftes voor nascholing te peilen.

Groen en ruimte

IVN afd. Oss, Bernheze en Uden zijn aangesloten bij de Stichting Natuurorganisaties de Maashorst en nauw betrokken bij de ontwikkelingen in de Maashorst. De natuurorganisaties hebben zitting in de Raad van Advies, beheerdersoverleg en monitoringsoverleg. Vanuit IVN wordt inzet gepleegd bij de monitoringsactiviteiten. Daarnaast hebben een paar van onze natuurvrienden zitting in de Gebruikersraad. De stichting heeft 50 rangers opgeleid.

Financiering en opleiding komt voor rekening van het Maashorstteam. De effectieve sturing door de 8 deelnemende organisaties vormt punt van aandacht

De regio Noord Oost Brabant met Uden, Bernheze, Veghel en Oss hebben een gezamenlijke regionale energiestrategie opgesteld. IVN streeft maximaal naar ruimtelijke inpassing van zonnepanelen en windmolens in of in aansluiting aan de bebouwde kom. Een gemeenschappelijk aandachtspunt.

4.3 Stichting Landschapsbeheer Oss

Stichting Landschapsbeheer Oss (SLO) en IVN afd. Oss hebben besloten hun krachten maximaal te bundelen. We streven in de gemeente Oss vergelijkbare doelen na op het gebied van natuur en landschap. Door bundeling van onze verschillende expertises kunnen we betere invulling geven aan onze missie. De samenwerking is gebaseerd op kennis en kunde. IVN en Landschapsbeheer zijn zich bewust van het feit dat we verschillende rollen hebben. Afgesproken wordt dat we niet namens de andere organisatie zullen spreken. Aan de hand van dit jaarplan spreken we af hoe we in 2021 zullen samenwerken.

Thema	Samenwerking	Samenwerking met Landschapsbeheer Oss
Natuur & Recreatie	Tonnie van Hooff en/of Henk Smouter Frank van Dorst	○ Natuurwandelingen door SLO terreinen wordt samen voorbereid SLO loopt zo mogelijk mee. ○ SLO en IVN delen Jaarprogramma 2021
Flora en Fauna	Tonnie van Hooff en/of Henk Smouter Willemien van Gemert., Bas van de Kar, Sandra Houben	○ Met SLO wordt de realisatie van een vogelkijkhut bekeken. Dit zou dan in het teken staan van het 40 jarig bestaan, ○ Als SLO monitoring van bekende gebiedjes wil dan contact met coördinator betreffende werkgroep.
Natuur in de buurt	Tonnie van Hooff en/of Henk Smouter Frans van Welie	○ Op verzoek van IVN zal Landschapsbeheer werkzaamheden verrichten in Tiny Forest.

Duurzaamheid	Tonnie van Hooff en/of Henk Smouter Frans van Welie Frank van Dorst	○ SLO sluit permanent aan bij maandelijks overleg werkg G&R. ○ SLO en werkgroep groene ruimte stemmen monitoring nieuwe gebieden af ○ Samenwerking bestaande gebieden: - Ecologische Verbinding Hertogswetering en Roode Wetering - Coulissenlandschap buitengebied Geffen - De Stelt, Landerij van Tosse
		- Erfdijk Oss. ○ Verwijzen naar plan/stuk met alle Osse groengebiedjes die SLO beheert ○ SLO en werkgroep WEL gaan gezamenlijk landschapsacademie en excursies organiseren voor leden van IVN en SLO over interessante onderwerpen op gebied van natuur, landschap, beheer e.d.
Communicatie	Richard Ceelen / Dick Roza / Tonnie van Hooff Hanny Wagemakers Frank van Dorst Jopie Stevens	○ Informatiebladen. De redacties van de beide informatiebladen gaan bij elkaar zitten om te bekijken wat ze elkaar te bieden hebben. Bedoeling is dat we elkaars informatiebladen naar elkaars leden /vrijwilligers aan uitwisselen. ○ Inzoemen zal digitaal worden doorgestuurd naar secretaris LBO. Deze mag het digitaal doorsturen naar alle LBO leden. ○ In de informatiebladen eind 2020 komt een stuk van IVN en LBO gezamenlijk over de samenwerking.
Bestuur	Harry Peters, Tonnie van Hooff, Henk Smouter Leo de Hoogt Geert Versteijlen, Hanny Wagemakers	In 2021 zal de samenwerking verder worden verdiept: ○ Voortgang afspraken ○ Nieuwe mogelijkheden samenwerking